

ARRASATE PRESS

IÑAKI MENDIGUREN

AED (Arrasate Euskaldun Dezagun) elkartearen¹ baitan edo inguruan zebilen zenbait pertsona aldizkari bat euskaraz argitaratzeko aukeraz hitz egiten hasi ziren 1983. urtearen hasieran.

Zergatik?

- Egunkari salduenek herriko kroniketan erabiltzen zuten euskara-portzentaia zeharo testimoniala zen², batezbeste %5 bakarrik, eta egoera hori aldatuko zen itxaropenik ez zegoen.
- Euskarazko prentsaren salmenta oso urria zen:³ 1989an 143 *Argia*, 148 *Ipurbeltz*, 65 *Aizu*, 58 *Jakin*, 55 *Elhuyar* eta gainerakoak 50era iritsi gabe. *Hemen* eta *Eguna* ere gutxi.
- Bestalde, irakurlego potentzial aski zabala sumatzen zen, 1986ko erroldako datuen arabera, ia 12.000 pertsonak aitortzen bait zuten “zerbait edo ongi” irakurtzeko gai zirela.⁴

Beraz, garbi zegoen erronka: nola lortu, euskaraz ezer gutxi irakurtzen zuen irakurlego potentzial horrek gehiago irakurtzea? Eta noski, aldi berean, herri-mailako informazio-arloa aberastu nahi zen, herritarron integratziobide izan zedin.

Honetarako, laster ikusi zen ordura arteko ohizko ereduetatik urrundu beharra zegoela, ezin zela aldizkaria betiko gutxiengo euskaltzale militante edo kulturzalearentzat bakarrik planteatu, euskarari eta euskal kulturari buruzko diskurtso ideologiko eta kontzientziatzailea zuzenean egin gabe, euskaldunen gehiengoa erakarri eta irabazi behar zela euskara idatzira. Beraz, aldizkari herrikoi, sinple, praktikoa, irakurter-raza egin behar zen; albiste erakargarri eta artikulua laburrekin, argazki eta elementu grafiko askorekin, etab.

Eta poliki-poliki, hausnarketa eta gogoeta askoren ondoren, proiektua zehaztu egin ahal izan zen: beti oso garbi egon zen *euskara hutsean* izan behar zuela, *astekaria* izango zela, *doanekoa*, neurri handi batean *publizitatez autofinantzatua*, *etxez etxe banatzekoa*, edukinetan *Arrasatera mugatua* batez ere —nahiz eta inguruetako berriak ere jaso bertakoentzat in terregarri gerta litezkeen neurrian— eta *autoedizioz* burutua.

Puntu honetan, esan behar da euskarazko erreferentzi punturik ez zela aurkitu; eta erdarazko hurbilena, berriz, Nafarroako Erriberan: *La Rivera Navarra*, Matias Escribanoren asmakizun arrakastatsua, enpresa pribatu modura gauzatua.

Eta hemen nola planteatu behar zen *Arrasate Press* izango zena?

- Guztiz pribatua eta merkatuko legeen arabera funtzionatzen bideratua? Euskararen egoera soziolinguistikoak ez zuen honetarako itxaropen gehiegirik ematen.

- Ala udal-aldizkari bat izan behar ote zuen? Bigarren kasu honetan, ia segurutzat jotzen genuen elebiduna izango zela, honek automatikoki dakarrenarekin: euskara beti erdararen menpe geratzea. Hau ebitatu beharra zegoen, eta horregatik pentsatu zen udal-laguntza handiaz, baina AED elkartearen eskuetan uztea, honek egin zezakeelako euskara hutsean.⁵

ELEMENTU EZBERDINEN AZTERKETA

BALIABIDE PERTSONALAK

Bi motatakoak bereiziko ditugu:

1. Ordainduak edo soldatapekoak, ondorengo hauek orain artean:

- 2 kazetari.
- Maketatzaille bat.
- Administrari bat, nolabait ere publizista-lanak eginez. (Guzti hauek orain artean Udalak kontratatu izan ditu, honetarako Enplegua Sustatzeko Egitasmo-tik diru-laguntza izan duelarik Foru-Aldundiaren eta INEMen bidez. Sistema honen abantaila finantz karga banatzea izan da, beroni esker errazagoa gertatu delarik Udalar-entzat proiektua onartu eta bultzatzea. Eragozpenak aipatzekotan, langile hauek sei hilabetero lehiaketa-prozesu baten bidez aukeratu beharra izango litzateke mugapen nagusia, honek ezegonkortasun eta aldagarritasun kaltegarriak ezarri dizkigularik).

Nolabait esateko, azpikontratatuak edo, beste hauek dira:

- Zuzendaria (AEDek kontratatua, honetarako diru-laguntza Udalak ematen diolarik, hitzarmen zabalago baten barnean).
- Argazki-errebelatzailea.
- Aldizkaria etxez etxe banatzen dutenak.

2. Laguntzaile-sare zabala, musutruk edo doan lan egiten duena.

- Hainbat artikuluren idazleak: astero edo hamabost-teroko kolaboratzaileak.
- Laguntza iraunkorra edo behin-behinekoa eman duen jende asko.

BALIABIDE TEKNIKOAK

Autoedizioa jo zen egokientzat hasiera-hasieratik, egungo teknologia modernoak honetarako aukera bikaina eskaintzen bait du. Lokala eta oinarritzko azpiegitura-inbertsioak ere

Udalari eskatu zitzaizkion (2,5 milioi hasieran) eta 3 urtetan zehar beste horrenbeste inbertitu du AEDek, beharrezko azpiegitura teknologiko hori honako tresna hauek osatzen dutelarik momentu honetan:

- 2 Macintosh Plus, testuak idazteko.
- Macintosh II Ci bat, DIN A-3ko monitorea duena, maketatzeke.
- Laser Writer II inprimagailua.
- Agfa 300 puntuko *scanner*-a, irudiak digitalizatzeko.
- Modem-Faxa, informazioa bidali eta jasotzeko.

Programak:

- PageMaker, maketatzeke.
- Aldus FreeHand, diseinatzeke.
- MS Word, testu-prozesatzailea.
- MacView, *scanner* bidez informazioa jasotzeko.
- MicroPhone eta InterFax.

Guzti honi esker, astekaria formateatu eta maketatuta inprimategira eramaten da asteazken arratsaldetik ostegun arratsaldera bitartean, inprentak ostiral arratsaldean entregatzen dizkigularik ale guztiak, banaketarako prest. DIN A-4 formatua du eta normalean zuri-beltzean inprimatzen da, nahiz eta oso noizean behin zerbait egin izan den koloretan.

BANAKETA-SISTEMA

Lehen aipatu bezala, astekaria dohain zabaltzen da, eta eskatzen duen edonori ematen zaio: Arrasateko harpide gehienei berenizen eta helbideaz etxeko postontzira eramaten zaie ostiral arratsean —eta kasurik txarrean larunbat goizean—, banaketa hau hainbat gazte-taldek auzoka egiten duelarik AEDko dinamizatzailearen ardurapean. (Momentu honetan, 4.300 banatzen dira honela Arrasaten).

Eta banaketa-sistema hau azpimarratuko genuke arrakastaren elementu funtsezkotzat. Jakinik euskarak gizarte-eskari mugatua duela, oso garrantzizkoa da jendeari alea eskura ematea, eta “labetik” atera berri-berritan ematea gainera. Zer gertatuko ote litzateke jendeak dendara edo kioskora joan eta erosi edo eskatu behar balu?

Inguruko herrietara ere banatzen da: Aretxabaletan *Beinke*-koen bidez ia 600; Eskoriatzan *Axtroki*-ren bidez 200. *Postaz* bidaltzen direnak, Arrasateko baserri-auzo eta enpresetara 200, bailaratik kanpora 300...

Guztira 5.800 ale banatzen dira momentu honetan. Garai batean 7.000 ale, eta murrizpen honen zergatia posta-gastuen igoeran datza, bapatean pezeta batetik hamazazpira igo bait zuten kostua; ondorioz, kanporako bidalketa asko bertan behera utzi behar izan zen (kanpokoei posta-gastuak ordaintzea eskatzen zaie, aldizkaria jasotzeko: Espainiako Estatuan 1.000 pta., Europan 5.000 pta. eta gainerakoan 12.000 pta.).

FINANTZABIDEAK

- Batetik, aipatu da dagoeneko *Udalaren laguntza* garrantzitsua, bai azpiegiturako inbertsioak eginez (lokalak + tresneria), baita pertsonal ordaindua zuzenean kontratatuz edo AEDek kontratatzeko diru-laguntza emanez (honek 12 milioi inguru suposatzen ditu).

- Beste diru-iturri garrantzitsu bat *publizitatea* da. Honi esker, 18 milioi hartu ziren 1989an, 24 milioi 1990ean eta seguraski jaitsi egingo da 1991 honetan. Beherapenaren zergatiak azaltzeko, lehenik esan behar da 1990ean “gailurrera” iritsiko ginela seguraski —alegia, lortu litekeen guztia edo %100 eskuratu genuela, eta ez dela erraza maila horretan irautea—; bestalde, egoera ekonomikoaren kinka larria izan behar da kontutan, eta publizitate-arloa behar hainbat lantzeko baliabiderik eza.

- Beste *subentzio* edo diru-laguntza batzuk ere aipatu beharko lirakeke, eta hauek (3.100.000 pta.), Eusko Jaurlaritzatik datozenak dira.

- Azkenik, AED atzean egon da beti, berak jasotako subentzio, bazkideen kuota, etab.ez behar ziren inbertsioak egiteko prest, lehentasuna eman izan diolako proiektu honi.

Zer esan liteke balantze orokor modura? Kopuru zehatzegietan sartu gabe, esan behar da, pertsonaleko gastuak salbu (12 milioi inguru), urteko gastuak (27ren bat milioi iazko kontuetan) estaltzera iristen dela *Arrasate Press*.

EDUKINA

Edukin aldetik esan behar da aldizkariaren %40 dela publizitatea, orrialde guztietan zehar banatuta.

Honek baditu bi *abantaila* nagusi:

- Aldizkaria doakoa izatea ahalbidetzen du.
- Publizitate-mundua euskarara edo euskara arlo horretara hurbiltzeko aukera ere eman du: herri-mailan merkatariak masiboki publizitatea euskaraz egiten ohitu dira, eta hau oso garrantzitsua da hizkuntz normalizazioaren ikuspegitik.

Eragozpenak aipatzekotan, esan behar da zenbait momentutan publizitateak bere mugapenak ezartzen dizkiola aldizkariari. Baina, oro har, eta ongaitzak kontutan izanik, balantzea positiboa da zalantzarik gabe.

Gainerako edukinaz, eta hiru urteotako konstante batzuk laburbildu nahian, aipa litezke:

- Jose Mari Velez de Mendizabalen asteroko "Luma zorrotza"
- Gutunak
- Inkesta fotografikoa
- Asteko agenda
- Herriko albiste, berri, kontutxo, zurrumurru, gertaera, etab. laburrak
- Iritzi-artikuluak
- Elkarrizketa
- Erreportaia
- Kirolak

Kolaborazioak (gutxi gorabehera orrialde-erdiko idazlanak: Osasuna, Musika, Hezkuntza, Mendizaletasuna, Txirrindularitza, Euskara, Artea...).

Denborapasa edo entretenigarriak: Fotozahar.

ATBren programazioa (Arrasate Telebista sortu zenetik).

Eta beste zenbait gauza puntual (futbito-txapelketari eskaintako bi orri bereziak, beste hainbat gehigarri, zenbait ale berezi jai eta abarretan, iazko urtekaria, fotonobela...).

EMAITZA EDO ONDORIOAK

Geureburuaz gehiegi harrotu gabe, esan dezakegu proiektua arrakastatsua eta berritzailea izan dela ez bairik gabe, eta honetarako kontutan izan litezke:

- *Ale-kopuruaren eboluzioa*: Hasieran 1.700, gero 7.000 eta gaur egun 5.800, lehen aipaturiko postaren igoeragatik.
- *Jendearen iritzi positiboa*:
 - Arrasateko jende edo irakurleena, egin diren bi azterketetan ikus daitekeen legez. Bata Lan Kide Aurrezkiko Marketing-sailak egin zuena 1989ko azaroan (*Arrasate Press aldizkariaren ezarpen eta zabalkundeari buruzko azterketa*);⁶ eta bigarrena Deustuko Unibertsitateko Soziologi Fakultatekoek egin 1991ko udaberrian: “*Arrasate Press eta Arrasate Telebistaren ezarpen eta zabalkundeari buruzko azterketa*”.
 - Herriko alderdi politiko guztien onespina bereganatu du, PSOE izanik salbuespen bakarra, honek elebidun izatea eskatzen bait du. Honetan asko lagundu du, seguraski, aldizkariak berak “irizpide editorial” bat ez izateak; “neutralitate” honek ez du esan nahi aseptikoa dela eta edukin konprometigarriak baztertzen dituenik, baizik eta herritar guztien iritzietara irekia dagoela eta edonoren partaidetzarako plataforma dela.
 - Herritik kanpo izan duen oihartzuna, hainbat komunikabidetan isladaturikoak garbi agertzen duen bezala.⁷
- *Euskal Herriko beste hainbat herritan jarraitzaileak edo antzerako proiektuak sortzeko edo aurretik zeudenak birplantateatzeko izan duen indarra.*
- *Publizitate-munduaren erantzuna* ere har daiteke nolabaiteko termometrotzat, eta oro har, behar hainbat izan dugula esan behar da, azken hilotan nolabaiteko motelaldia igertzen bada ere. Eztabaidagarria da, beraz, sarri aipatu izan den euskarazko publizitatearen urritasuna zeri zor zaion.

Herri-barneko dinamikara mugatuz, zera esan liteke:

Batetik, *informazio-mailan bere helburua betetzen du, informazio lokala suspertu bait du. Lehen ematen ez zen infor-*

mazioa ematen da eta jende gehiagorengana helerazten da. Mila eratako elkarte, erakunde, instituzio eta kolektibok dute beren ekintzen berri emateko aukera; iharduerak, pentsaerak, iritziak, pertsonaiak, arazoak, proiektuak, etab., hobeto ezagutzen ditugu orain.

Bestetik, *hori dena euskaraz egiten da*. Badakigu euskaraz gutxi edo batere irakurtzen ez zuen jendeak, euskaraz alfabetatu gabeko jendeak, gehiago edo gutxiago, baina irakurri egiten duela *Arrasate Press*s. Hainbat *erdal familiaratan ere sartu egiten da astekaria*, bertan seme-alabek euskaraz dakitelako; asko ez dakitenak ere ahal dutena irakurtzen eta begiratu bat ematen saiatzen direla badakigu; eta guzti hau pozgarria eta itxaropentsua da etorkizunerako. Beraz, irakurle, idazle edo nolabaiteko laguntzaile asko mugierazi du proiektu honek bere inguruan eta horrela inork gutxik esango du giza indarrak aktibatzea positiboa ez denik.

IRAGANA ETA ETORKIZUNA

Arrasate Press-en fenomeno ahalbidetu duten zenbait faktore azpimarratu nahi nituzke:

1. AED (Arrasate Euskaldun Dezagun) elkartearen izatea bera eta lana. Ukaezina da AEDek urtez urte etengabeko kontzientziazio-lan isila egin duela giro egokia sortzen, honelako proiektuak arrakastatsu bilakatzeko hazia ereinez eta behin martxan jarritakoari iraupena ziurtatzeko babes sendoa emanez.

2. Aldi berean, aitortu beharra dago, pertsona jakin batzuen esku hartzea funtsezkoa eta erabakiorra izan dela; esate baterako, Udaleko Euskara-Zerbitzuaren eta Pertsonal-Sailaren laguntzarik gabe, seguraski gaurko *Arrasate Press*-ek ez zukeen argirik ikusiko edo askoz ahulagoa izango zatekeen; beste horrenbeste esan behar da *Arrasate Press*-ek bere lehen hiru urtetan izan duen Zuzendariaren lanari buruz ere. Bakoitzari berea da zuzenbidea.

3. Udalaren —berau osatzen duten alderdi abertzale guztien— jarrera ere, behar ziren baliabideak jarriz, erabakiorra ger-

tatu da; eta onuragarria ere bai, garbi dagoenez, astekariari onartu dioten autonomia.

4. Eta azkenik, baina ez garrantzi gutxien duelako, esan behar da, eszenategiaren atzean modu batera edo bestera, jende-multzo handiak parte hartzen duela ekinbide honetan eta hau ezinbestekoa eta derrigorrezkoa dela tamaina honetako proiektu bati sorrera eta jarraipena emateko. Aipatu behar-rekoak, zalantzarik gabe, hiru urteotan zehar lan egin duten profesionalak, hots, kazetari ezberdinak, maketatzailea, argazkilariak... eta, plantilakoak izan gabe, beren asteroko kolaborazioez lagundu duten guztiak.

Lau elementuok batera, behar bezala elkarlanean ihardunez, ahalbidetu dute *Arrasate Press*-en miraritxoak.

Ondorioz, eta etorkizunaren aurrean, proiektua eta produktua nahikoa finkaturik daude behar hainbateko arrakastaz eta, beraz, ez da jarraipena inola ere zalantzan jartzen, baina arazoak ere egon badaude eta konpontzeko ahaleginak egin behar dira:

- Orain artean AEDen barne-sail bat izan da, baina komunikabideen arlo honek (*Arrasate Press* eta *Arrasate Telebis-tak*) lortu duen tamainagatik, komenigarri eta beharrezko dirudi nolabaiteko bereizketa, gestio eraginkor eta hobeak lortzeko, hain zuzen. Honetan dihardugu, "Arrasate Komunikabideak-AED" sortzen alegia.
- Hiru urtetan zehar pertsonala kontratatzeko erabilitako formula amaitu egiten da, eta berria aurkitu behar da. INEM eta Diputazioaren laguntza amaitzeak esan nahi du, berez, Udalak zama handiagoa bereganatu beharko lukeela. Prest ote dago? Zeren truke? Udal-arduradunekin hitz egin beharra dago bere jarrera ezagutzeko. Momentuz badirudi Udalaren jarrera positiboa dela eta laguntzeko prest dagoela.

Edonola ere, munizipalizatzeko arriskua ebitatu egin behar dela ematen du. Nondik lortu beste diru-iturririk? Prest ote herriko zenbait finantz eta ekonomi erakunde orain artean baino inplikazio zuzenagoa beren gain hartzeko?

- Lantalde eraginkor baten egonkortasuna lortu behar da, orain arteko “joan-etorri”arekin amaitzeko, ez bait da batere mesedegarri langileen motibazio, langiro, eta abarretarako. Seguraski, honelako *mass media* batek beti izango du “trapolin” izateko arriskua; alegia, langileek bertan ikasi, esperientzia hartu eta gero beste komunikabide “ospetsuago”etara salto egiteko arriskua; baina joera hau murriztu beharra dago nolabait.
- Publizitatearen arloa landu beharra dago, profesionalizatu beharra; bestela badirudi noizbait agortu egin litekeela funtsezko diru-iturri hori.
- Irakurlegoaren aldetik, zeintzuk dira honelako herri-komunikabide baten mugak? Seguraski, ezinezkoa da herritar “guztientzat” idaztea. Norentzat egin behar dugu astekaria? Zenbat jende galdu behar dugu bi muturretatik? Eta honen arabera, zenbait edukin birplanteatu.
- Astekarian erabiltzen den hizkuntzari buruzko hausnarketa sakon bat ere komeniko litzateke; euskararen normalizazioa eta Arrasateko euskalki eta aldagaiak kontutan izanik, gure irakurle potentzial horientzako hizkuntz motarik egokiena zein litzatekeen zehaztu eta kazetariak horretarako prestatu beharra dago.

Arazoak, bai; baina zailena egina dago, eta beraz, ilusioa eta itxaropena ere handiak dira. Gainera, garbi dago ez garela bakarrak Euskal Herrian, eta antzerako beste proiektu guztiekin elkarlan eta lankidetasunean, ziur gaude bide emankorra egingo dugula denon artean.

1. AED (Arrasate Euskaldun Dezagun) Kultur Elkarte bat da. 1983an sortua, euskararen eta euskal kulturaren normalizazioa duelarik bere helburu nagusia. Gaur egun 600 bazkide pasa ditu, eta hainbat ekintza eta iharduera garatzen du kultur zein sentsibilizazio-arloetan, betiere aipaturiko helburu nagusi horren atzetik.

2. Euskararen presentzia Arrasateko Kroniketan

	EUSKARAREN PRESENTZIA		ARRASATEKO KRONIKETAN		
	El Corr.	Deia	DV	Egin	Batezbeste
Azaroa (*)	%0,00	%2,90	%0,18	%20,00	%5,70
Abendua	%1,60	%1,60	%0,33	%22,30	%6,40
Urtarrila	%0,90	%0,00	%0,22	%14,50	%6,40
Otsaila	%0,00	%0,38	%0,04	%13,87	%3,48
Martxoa	%0,00	%0,00	%0,07	%21,59	%5,41
Batezbeste	%0,50	%0,90	%0,16	%18,47	%5,00

(*) Azar. etaabend. 1989koak. Urt., ots. eta martxoa 1990ekoak

3. Euskal Aldizkarien salmentak urtez urte

	EUSKAL ALDIZKARIEN SALMENTAK			
	URTEZ URTE			
	1987	1988	1989	1990
Arrasate Press (*)	—	2.483	3.715	4.500
Argia	149	143	143	233
Hemen	—	15	18	—
Eguna	—	10	11	—
Jakin	58	58	58	58
Ipurbeltz	123	148	148	145
HABE	45	45	48	35
Habekomik	21	28	20	—
UNESCO aldizk.	8	8	17	12
ITZULPEN saila	5	5	5	5
Zutabe	15	15	19	14
Aizui!	65	65	65	—
Elhuyar	53	55	55	50
Larrun	—	—	30	31

(*) Arrasate Press doan banatzen zaie hala eskatzen duten guztiei

	EUSKARAREN PRESENTZIA ARRASATEKO KRONIKETAN URTEZ URTE				
	El Correo	Deia	DV	Egin	Batezbeste
1987	2,33	1,17	0,33	14,30	6,21
1988	0,96	4,64	0,33	15,56	6,94
1989	0,50	0,90	0,16	18,47	5,00
1990	0,62	2,33	0,00	33,10	9,01

4. 1986. urteko erroldako datu orokorrak

	1986. URTEKO ERROLDAKO DATU OROKORRAK			
	Ulertu	Hitz egin	Irakurri	Idatzi
Ezer ez	10.764(%41,88)	11.522(%44,83)	13.960(%54,31)	14.685(%57,13)
Zerbait	3.118(%12,13)	3.221(%12,53)	3.838(%14,93)	3.983(%15,50)
Ongi	11.824(%45,99)	10.963(%42,64)	7.908(%30,76)	7.083(%27,37)
Guztira	25.706 (%100)	25.706 (%100)	25.706 (%100)	25.706 (%100)

5. 1987-7-12an Udalak eta AEDek egindako hitzarmenean, zera esaten da Arrasate Press-i buruz:
 – Arrasateko Udalak lau pertsona —bi kazetari, publizista bat eta maketatzaile bat— kontratatuko ditu eta AEDen esku eta ardurapean jarriko ditu, Arrasate Press-en lan egin dezaten.

- Arrasateko Udalak *Arrasate Press* kokatzen den lokalaren alokairua, argia, garbiketa eta altzariak ordainduko ditu, baita azpiegiturari dagozkion inbertsioak ere, hala nola, autoedizio-tresnak erostekoak. Betiere, egiten diren inbertsio guzti horien jabe Udala izango da, AEDren esku eta ardurapean egongo badira ere.

6. Inkesta honen arabera Arrasateko familien %35 zen *Arrasate Press*-en harpidedun eta arrasatearren %60 inguru *Arrasate Press*-en irakurle. 1990eko azaroaren bukaeran Arrasateko familien %60 da *Arrasate Press*-en harpidedun. Irakurleek *Arrasate Press*-i buruz azaldu zuten iritzia, berriz, hau da:

- Irakurleen %81ak aldizkaria oso ona edo ona dela uste du.
- Irakurleen %81ak uste du euskara ikasten ari direnek ere neurri handi batean ulertzeko modukoa dela.
- Irakurleen %100ak uste du oso positiboa edo positiboa dela aldizkarian herriko gauzak agertzea.
- Irakurleen %84ak uste du oso positiboa edo positiboa dela aldizkaria doanekoa izatea.
- Irakurleen %86ak uste du oso positiboa edo positiboa dela aldizkaria etxean jasotzea.

7. "Gisako aldizkarietan ohi den marginaltasunetik kanpora, gai guzti-guztiak bere gain hartzen dituen aldizkaria dugu *Arrasate Press*, hots, herri honetako bizian gertatzen den orok bere lekua du astekariaren orrialdeetan, eta euskaraz, jakina. (...) Arrasatear euskaldun guztien zerbitzuko izan nahia eta erizpide informatiboan nagusitasuna nabarmen dira barneko orrialdeetan ere."

(*Navarra Hoy* egunkariaren "Nafarroa Gaur" gehigarrian)

"Arrasate aldean pozik egoten ahal dira bertako prentsa ustekabeen sortu baitzaie. (...) Proporzioz, herritarrek askoz ere gehiago irakurtzen dute aldizkari hau gainerako egunkariak baino, daude euskaraz nahiz erdaraz. (...) Ez dago inolako zalantzarik aldizkari hau bezalakoek bultzatzen dutela euskara eta esperientzia hedatu egin beharko litzatekeela gainerako lekuetara ere. Ez al gara ari euskaraz egin behar dugula egunkaria? Hona hemen nola egin daitekeen zerbait erabilgarria eta merkea."

(Pello Salaburuk, *El Correo Español* egunkariaren "El Correo Escolar/Asterokoa" gehigarrian)